

מישרד הבריאות הוא מיטה חולה.

דרוש לו ראש בריא חדש!

מנכ"ל צעיר!

נראה לרופא צעיר ושאתני כמוות מיק צועי.

אילו היה בית-החולים משמש מרכז רפואי אזורי, במיסגרת שירות ממלכתי אחד, ניתן היה לקיים קשר חי ואוטומטי בינו ובין כל הרופאים הפועלים באותה גפה, לשתף אותם בפעילות בית-החולים, לאפשר להם להמשיך בהתקדמות ובהשגת תלמות.

כל זה אינו אפשרי כאשר בתי החולים נבנים ללא תכנון גיאוגרפי, וכאשר כל בתי-החולים אינו חלק מהקהילה, אלא ממערכת בדידת משלו: קופת-החולים, המנהיגה, העירייה או מוסד פרטי.

כיוון שמישרדי הבריאות אינו מהווה מטכ"ל של שירות-בריאות ממלכתי, אלא רק מישרד של תיווך ותיאום בין אחוזות פינאודליות, הוא מנותק למעשה מן הקהילה הרפואית. אין הוא יכול לכוון את החיים הרפואיים. אלה מתפתחים להם בחוץ, במוסדות אחרים, כשמישרד מתפאר בהישגים ומחפה על הריקבון והשחיתות.

למעשה לא קיים ייעוץ מיקצועי למישרד. רד. המנכ"ל הוא פרופסור — תמיד פרופסור — אבל המישרד הוא בלתי-מיקצועי בהחלט.

הדבר כמעט לא ייאמן, וכוונתי אינו מיקרי, אך זוהי עובדה: אין קשר קבוע בין צמרת מישרד הבריאות ובין מנהגי בתי-החולים, המחזיקים את הצמרת המיקצועית.

(מה היינו אומרים אילו נסתבר לנו שאין קשר קבוע בין מישרד-הביטחון ובין מפקד די הצבא — ושכצבא עצמו אין מטכ"ל, וכל מפקד אוגדה עושה ככל העולה על רוחו?)

הדבר בא לידי ביטוי בפרטים גדולים וקטנים, המהווים את היי-הרפואה היומית יומיים. למשל:

צוואר-הבקבוק הנורא ביותר ברפואה הישראלית הוא המחסור באחיות המיקצועיות. אומנם יש בארץ אחיות מיקצועיות בשפע — אך אין להן כל עניין לעבוד. תנאי העבודה, רמת-השכר והמעמד החברתי הנחות — כולם מהווים תמריץ שלילי.

אולם שכר כל האחיות אינו מגיע אלא לכדי 3% (שלושה אחוזים) מתקציב בתי-החולים. ניתן היה להכפיף את השכר, מבלי שזה ישנה באופן מהותי את המצב הכלכלי, אך הדבר אינו אפשרי מטעמים פוליטיים.

מישרד-הבריאות אינו מסוגל אפילו לשכנע את מישרד-האוצר שיש לתת לאחות את הזכות לנכות ממס-ההכנסה שלה את שכר המטפלת בילדיה. כיום פשוט לא כדאי לאחיות-אמהות לעבוד. עיקר שכרו מוקדש להחזקת המטפלות בבתי-כנול. טובה זו מתים כיום אני שוב בארץ, חרדי-הניתוח מומעדים רק במשך חלק קטן משעות היממה, בעוד שמאות חולים ממתנים בי תור לניתוח במשך חודשים ארוכי כיום, תוך יפורים ומכאוב.

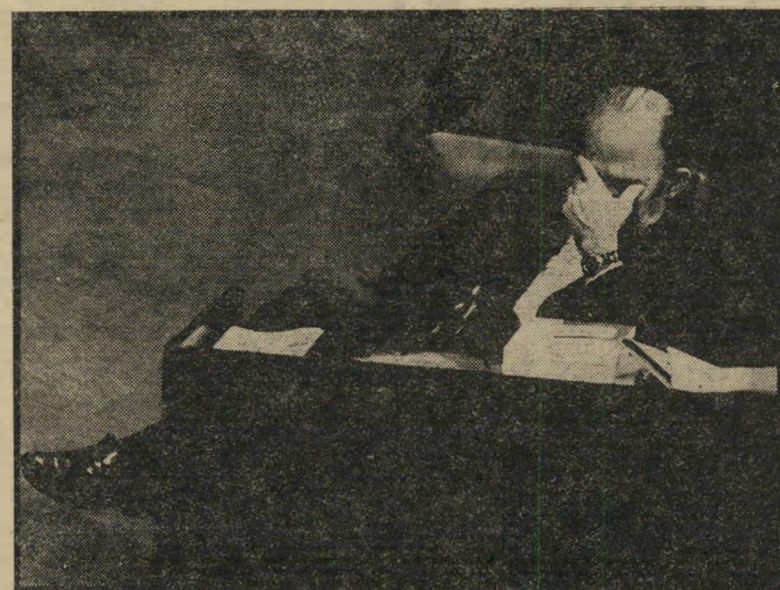
רוב תופעות השחיתות נובעות מן ה"מחסור הזה, הגורם לשוק שחור.

האם אפשר להעלות על הדעת

(המשך בעמוד 16)

העשוק, המועבר לגוף שאינו כפיף לשום ביקורת דמוקרטית, שאינו אלא אחוזה פרטית של קבוצת עסקנים מיסלגתיים. כדי לקיים מצב זה, חיבלו שרי הבריאות וקודמיו בכיצוע הרפורמה האחת המסוגלת להכריא את המצב: האמת כל שירותי-הבריאות במדינה והקמת שירותי-בריאות ממלכתי אחר.

מצב הפיאודלי הקיים גורם לבניו בון גורא של משאבים כלכליים, כוח אדם וציוד רפואי.

שר-הבריאות: העיקר לא לעשות גלים

אילו קם שירות ממלכתי אחר, שכל בתי-החולים בארץ כפומים לו, היה ניתן לחלק את הארץ לנפות, כשכל אחת מהן מריכות סביב בתי-החולים מרכזי אחר.

כל בתי-החולים ממלכתי נפתי כזה היה הופך למרכז-הרפואי של הקהילה. ציודו היה עומד לרשות כל הצרכים הרפואיים באותה גפה, והוא עצמו היה משמש אולפן לכל הרופאים, ובכללם הרופאים המישפחתיים, הסועלים בקהילה זו.

זוהי הרפורמה העיקרית הדרושה כדי להחליט מהפכה בשטח ה"רפואה, ולנצל את המשאבים הקיימים בצורה מתוכננת ורציונלית.

הנה דוגמה קטנה, אך אופיינית מאד: ציוד הרנטגן מהווה בין 20% ל-40% מכל הציוד הרפואי בבתי-החולים. אך ציוד יקר זה מופעל בקושי במשך שש שעות ביממה. אין בתי-החולים זקוק לו בשאר השעות.

אילו היה בתי-החולים משמש מרכז רפואי אזורי, היה אותו ציוד יבול לעמוד לרשות כל הצרכים של הקהילה במשך שאר 18 השעות ביממה. הדבר היה אפשרי את ניצולו היעיל, וחוסך הון למדינה.

לא פחות חשוב הקשר בין בתי-החולים והרופא בחוץ. רופאים ישראליים צעירים מסרבים, בצדק, לעבור לרפואה ה"מישפחתית". מפני שהיא מנתקת אותם מבתי-החולים, שהוא מרכז כל התמחות והתקדמות רפואית. ניתוק מבתי-החולים

מקובל במישרד-הבריאות. כך זה מקובל גם ברוב המישרדים האחרים. משוביך דרוש פרופסור לרפואה בתפקיד המנכ"ל. שיהיה לפי חות אדם אחד בצמרת המישרד שהוא איש-רפואה. לא כדי שיקבע דברים, הליכה. הדברים נקבעים עדיין העסקנים. אלא כדי שיהווה סמל מאיר-עיניים.

כאשר מתעורר סקנדל, מופעל המנכ"ל הרפואי. השר הפוליטי אינו אוהב סקנדרים. שום שר פוליטי אינו אוהב סקנדרים. הסיסמה היא: "שקט, שקט, שקט."

מורייסדות מתגבש בימים אלה. מיכרז לתפקיד חשוב במישרד הבריאות. מיכרז זה לא יפורסם, כמובן. אבל הוא יעמוד לנגד עיני כל הנוגעים בדבר.

אילו אכן נוסח בגלוי וניתן לפרסום, היה נראה כך: המישרד: מנהל-כללי של מישרד הבריאות.

השכר: חלק מעל לשולחן וחלק מתחת, כמקובל בדרג זה. לישכה מזכירה, מכוננית שרד, נהג, נסיעות לחו"ל ושאר סימלי-המעמד של אר"ם (אישים רמי דרג).

מעמד קודם: מעמד רפואי בכיר, רצוייה פרופסורה, גיל מופלג, רצוי ערב היציאה לגמלאות, הופעה מכובדת ודקורטיבית.

כישורים: אופי נוח, הכישרון להשיג לים עם המציאות כמות שהיא, שאיפה מופלגת לשמור על השקט ולמנוע שערוריות בכל מחיר, נכונות לתת לעסקנים הפוליטיים במישרד לעשות כאוות-נפשם, נטייה ללכת תמיד בדרך ההתנגדות הקלה ביותר.

הערות: פסול לחלוטין אדם השואף לשינוי יסודי לשם הבראת מערכת-הבריאות; המתנגד בחריפות לשחיתות ולריקבון, העלול לגרום לשערוריות ולהביד את השר.

על כן: אם אתה איש-רפואה בכיר, על סף הפנסיה, המבקש מישרד רמה וחסרת תוכן, על סמך ההתחייבות "לא לעשות גלים" —

אתה האיש. המישרד עדיין פנויה. מהר, הביקוש רב. כל הקודם זוכה.

חודשים האחרונים פורסמו בי שבועון זה ובעיתונים אחרים, כמה פרשות מעוזעות שחשפו טפח מן הנעשה במערכת-הבריאות.

כמה מפרשות-השחיתות היו מהרירות, כמו זו של הפרופסור אברהם הוכמן, ספר הכאבים והרמעות. כמה פרשות היו מרגיזות, כמו זו של הדחת ה"דר" רוברט מימוב, מנהל בתי-החולים בחדרה, שסור לק מפני שהתנגד לשחיתות וגרם לסקנדרים לים. נתגלתה מציאות עגומה של תשלום שוחד עבור ימי-אישור, מכירת תור לניתוח ומציאות של שעות-קבלה בלי קבלות.

אולם השחיתות המובהקת היא רק קצה הקרחון. מתחתיו מסתתר הקרחון עצמו — נושענק שג הזר נחה, הסתאבות ביורוקרטיה ואיני טרנסמיטיות מיסלגתיות.

את השחיתות יש לבער — אבל אין לכך כל סיכוי כל עוד לא תתחולל מהפכה במישרד-הבריאות.

תפקידו של המנכ"ל הוא ל"מ"נוע מהפכה זו.

המנכ"ל היוצא, הפרופסור ברוך פדה, הצטיין בתפקיד זה. הוא אדם מכובד מאד, הגון מאד, אידיאליסטי מאד. לומר: בדיוק האדם הנכון כדי לקשט ולהסתיר מצב שהוא מושחת מאד ורקוב מאד. עכשיו מחפשים אדם לפי אותה מתכונת, לצורך אותה תפקיד.

ריהבריאות איננו איש-רפואה. הוא עסקן מיסלגתי במיקצועו. כמו קודמיו בתפקיד זה. הוא מוקף עסקנים מיסלגתיים אחרים, רובם בני מיסלגתו, המאיישים את צמרת מישרד-הבריאות. כך זה מקובל במדינת-ישראל. כך זה